

VECKOBLADET

2012:22

120824

LÖRDAGSMUSIK

Helgeandskyrkan i Lund
25 augusti kl 17
Hampus Pettersson, orgel

KULTURTIPS

GUIDAD VISNING TORUPS SLOTT

Guidad visning av Torups slott med Eva Roos Davidsson. Kom till Torup och upplev historien, människorna och borgen under en initierad och engagerad visning. Börja eller avsluta med fika i Slottskaféet. En kopp riktigt gott kaffe ingår i biljettpriset!

Lör 25 aug kl. 15:00

[Läs mer »](#)

Klubb Living: Million Stylez

"Miss Fatty" hitmakaren Million Stylez a.k.a Kenshin Iryo gästar höstens första Living med sin mash av roots, dancehall, hiphop och R'n'B. På Inkonst 25 augusti kl 22:30.

[Läs mer »](#)

Malmö By Foot - Historisk vandring

Turen tar dig genom Malmös spännande historia från medeltiden till modern tid.

Lör 25 aug kl. 15:00

[Läs mer »](#)

Flyttfåglarna som skall till Afrika

Samling kl. 08.00 26 augusti vid korsningen Tältängsvägen/Strandgatan, Sibbarp.

[Läs mer »](#)

Kryddvandring i Rosengård

Hur smakar sumak? Till vad används zaatar? Hur många smaker finns i kafta? Följ med Kryddor från Rosengård på en kryddprovning i Malmös Rosengård. Besök grönskande koloniträdgårdar och träffa boende som odlar. Gör en resa runt om i världen - mitt i Malmö.

Sön 26 aug kl. 14:00

[Läs mer »](#)

KINO - Don Giovanni

På Kino i Lund 28 augusti.

Mån 27 aug kl. 18:00

[Läs mer »](#)

MACK 28/8 Robin Paulsson & Biggan Lowén mfl.

Stand-up på Ribban 28 augusti kl 20:00.

[Läs mer »](#)

Hela kulturcentralens [program »](#)

EN KOMMENTAR TILL SONYBESKEDET AV STEN H.

Telekombranschen är inget för nervösa själar, särskilt inte den del av den som sysslar med konsumentnära produkter som telefoner. De är utsatta såväl för snabb teknikutveckling som modebetingade svängningar. Sony har inte haft riktig hand med sådant liksom heller inte Nokia – det var en tidsfråga när de skulle bli tvungna att skära ner. Och då var det klart att perifera platser som Lund skulle drabbas. Betydande delar av mobiltelefonin har utvecklats i Lund, men när nu banden till Ericsson är borta visas ingen sentimentalitet i koncernledningarna. Nerläggningen av Astra-Zeneca i Lund var såvitt jag förstod en dumhet som borde ha kunnat hejdas, men de här nerskärningarna finns det inte mycket att säga om.

Konsekvenser? Tja, bostadräts- och villapriser bör väl stanna upp ett tag och planerna uppe på Brunns hög kanske modifieras. Men styrkan i Lund består: en stark statlig och landstingssektor (om inte borgarna ytterligare schabblar bort Lunds universitetssjukhus), en varierad och ganska konsjunkturokänslig blandning av industrier (Tetra, Alfa-Laval, Axis mfl). Den våldsamma tillväxten i telekomsektorn i Lund var en tidsinställd bomb och nu har den till delar briserat. Men det kan nog bli mer.

LUCIFERKONTRING! AV STIG HENRIKSSON

Halvtid i Almedalen och inte ett endaste glas rosevin!

Men många intressanta seminarier i viktiga samhällsfrågor att lyssna på.

Några att medverka i och göra PR för kommunen på och mängder av intressanta och trevliga möten både med beslutsfattare av olika kaliber, men också med vänner och kamrater jag inte träffat på lång tid.

För mig är det obegripligt varför inte fler kollegor, särskilt utifrån landet utanför tullarna, utnyttjar möjligheten till massiv fortbildning och många chanser till att knyta kontakter. Men det har nästan blivit fint att fnysa åt Almedalen och avföra det som osunt rosevinsminglande; osunt mer än vad gäller promillehalten. Särskilt kritiska verkar de vara som aldrig varit här.

Några motargument då! Det är ett oöverträffat sommaruniversitet i viktiga samhällsfrågor. Har man, som i Fagersta, utmaningar i form av ungdomsarbetslöshet och integration finns massor av seminarier i dessa ämnen där man kan få veta mer om praktiska framgångsexempel såväl som teoretiska ingångar. Men därutöver kan man slinka in på övningar om säkerhets-

eller biståndspolitik. Det är kunskapsstillfällen som kan vara mer eller mindre kommunnyttiga. Poängen är att det kan man aldrig säkert veta i förväg och därför aldrig skulle offra en hel arbetsdag för att på chans åka till Stockholm för. Och plötsligt har man via en slags sidobelysning lärt sig något nytt och nyttigt för vardagsarbetet i kommunen.

Att det också ger möjlighet till att marknadsföra kommunen där man själv ingår i diverse paneler och därigenom knyta kontakter som kan bli värdefulla på kort eller längre sikt. Och så är det dessutom så väldigt roligt att vista i det vackra Visby!

Så till dem som avfärdar Almedalsveckan som politikens Kiviks marknad, till dem vill jag bara ställa en motfråga.

Vad är det för fel på Kiviks marknad?!

SKIT FLYTER 2

”Nu känner vi väl till stiftelsepersonalens orimligt förmånliga lönevillkor och smusslandet med fakturor. .. De 9,3 miljoner som Stiftelsen för Strategisk Forskning har betalat Bindex kunde ha blivit ett par forskningsår för en handfull universitetslärare.”

Henrik Berggren, DN 22/8

”Har trafikverket också festat på skattepengar? De ansvarar ju för tågnätet.”

BMW DN 22/8

SKOLAN SOM MARKNAD AV GUNNAR STENSSON

Gymnasieskolornas reklamkostnader har fördubblats på tre år. Enligt TNS-Sifo köpte gymnasieskolorna reklam för 42 miljoner under 2011. Det motsvarar 83 lärartjänster.

Men den största kostnaden är den tid skolans egen personal lägger ner på marknadsföring, menar Lisbeth Lundahl, professor vid institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap på Umeå universitet. Detta tar tveklöst resurser som skulle kunnat fokuseras på utbildning.

”Det är ganska självklart”, säger hon. ”Det är skattemedel det handlar om och väldigt mycket tid och pengar som går till marknadsföring.”

Fristående skolkoncerner lägger ut störst summor på marknadsföring, men också kommunala skolor är konkurrensutsatta och många av dem satsar stort på reklam.

Elever lockas med en tusenlapp extra i månaden i studiebonus. Det som återstår av skolpengen kan ändå ge vinst om man drar ner på undervisningen. Det knepet har Mälardalens Tekniska gymnasium i Södertälje kommit på. Andra bedragare lockar med att eleverna slipper gå i skolan hela dagarna. De kan i stället bli lediga och ägna sig åt annat.

Vinstskojarna agerar som katten och räven i sagan om Pinocchio. Och så handlar det förstås om gratis utdelning av datorer och Ipad, berättar Lisbeth Lundahl, forskningsledare för projektet "Gymnasiet som marknad".

Jättarna tar över. Mellan 2011 och 2017 beräknas antalet gymnasieelever minska med 90 000. Då är det dags för jättarna att ta över.

Academia, Praktiska, Lärande i Östergötland, JB Education (tidigare John Bauer), Jensen och Kunskapsskolan har lockat hälften av alla de gymnasister som går i privatgymnasium.

Störst är Academia med 7000 anställda och 20 000 elever. Varje elev representerar en kommunal skolpeng. Jättarna konsoliderar sig.

Flera mindre friskolor har tvingats stänga. I många fall har eleverna kommit i kläm. I andra har kommunen tvingats städa upp.

Nedgångsperioder gynnar alltid de starka och slår ut de svaga. Som på andra marknader övergår "fri" konkurrens i oligopol och monopol på många orter.

Även lagstiftningen kan komma att gynna de starka genom nya regler med större krav på ekonomisk uthållighet.

Lund då? Katte, Spyken och Polhem har i höstens intagning fyllt alla program, liksom också Vipan. 60 procent av eleverna kommer från orter utanför Lund. Inga behöriga sökande från Lund har behövt avvisas på grund av konkurrensen utifrån.

Det finns en trend att eleverna söker sig från friskolorna till de kommunala gymnasierna, som ju i Lund har mycket starka varumärken. Trots detta satsas en hel del på marknadsföring "för säkerhets skull", som intagningssekreterare Ingela Arheden uttrycker det.

Trenden är att eleverna söker sig från friskolorna till de kommunala. Men det finns friskolor som går bra som Ljud och Bild-gymnasiet, Jensen- och Agardh-gymnasierna.

Humanus har däremot drabbats av omfattande elevflykt. Mikael Elias teoretiska gymnasium tar inte längre in några nya elever i årskurs 1.

Det som kallas "fritt sök" gagnar Lund på bekostnad av andra skånska kommuner. I viss mån gagnar det också friskolorna i Lund eftersom staden Lund har stor attraktionskraft. Så länge nuvarande regler för gymnasieansökan gäller är Lunds kommunala gymnasieskolor garanterat fyllda med de ekonomiska och administrativa fördelar det innebär.

Ur ett större perspektiv kan centraliseringen till Lund starkt ifrågasättas. Det sker en utarmning av väl fungerande gymnasier i städer som Trelleborg, Ystad och Landskrona. Den omfattande pendlingen anstränger i onödan kommunikationerna.

Antalet grundskoleelever ökar. Men trenden i Lund är densamma. Eleverna söker sig från friskolor till de kommunala skolorna. Klostergårdsskolan har till exempel utökat sitt elevantal med 30 elever, från 220 till 250. Trenden innebär att de kommunala skolorna tillförs större resurser genom skolpengssystemet.

FINNS DET VÄGAR UR GLOBALI- SERINGENS TVÅNGSGREPP PÅ NATIONELL POLITIK? AV BERTIL EGERÖ

På min vägg sitter ett dagstidningsfoto, troligen från 2008. Där syns en gravsten över nyliberalismen, född den dag Pinochet tog makten i Chile och död när Dow Jones, det amerikanska börsindexet, föll 900 punkter. Det inträffade den 29 september 2008.

Vänstergruppen Arbetarinitiativet som låg bakom jippet var nog lite väl optimistiska. Kanske krackelerar nu ideologin, men EU:s ledare famlar ännu hjälplöst efter svar på unionens finansiella kris utan att ifrågasätta den bas mot vilken den utspelas.

Förr i världen hade regeringar ett viktigt redskap för att skydda ett lands egen ekonomi, protektionism. WTO kräver att gränserna alltid halls öppna i den globala konkurrensen. Vad kan man då göra som regering i ett Europa där arbetarrörelsens framgångar gör att allt fler jobb flyttas till låglöneländer?

I Hollandes regering ingår en riktig fritänkare, Arnaud Montebourg. Han har som minister den speciella uppgiften att stimulera fransk export. En passande utmaning för en person som tidigare gjort sig känd med en programskrift kallad *Votez pour la Démondialisation!* – Rösta mot globaliseringen! Som presidentkandidat (han kom trea) skrev han ett valmanifest om “en grön, europeisk och modern protektionism” – men är en sådan linje möjlig för ett EU-land som är WTO-medlem och accepterat globaliseringens regler?

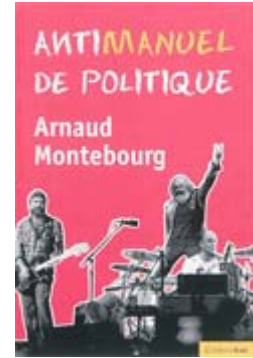
Montebourg verkar ha hittat ett kryphål, en paragraph från det fördrag från 1994 som ligger till grund för WTO. Där sägs att en enskild nation har rätt att föra en protektionistisk politik om den kan åberopa miljöskäl.

USA har en "Buy American Act" som stipulerar att staten främst ska gynna inhemska leverantörer. Kina följer inte frihandelns regler i sin politik. Undantag finns alltså åtminstone i form av dessa två stora ekonomiers agerande.

Frankrike, liksom EU i stort, har genom globaliseringen kommit att uppleva ett slags avindustrialisering. Nu behövs en satsning på att bygga upp en ny och miljövänlig industri, genom en "mjuk protektionism som skall skapa arbetstillfällena och spara naturresurser."

Det låter som ett passande recept inte minst för Sverige, och en perfekt politik att driva för socialdemokrater, miljöpartister och vänsterfolk.

Mycket av det ovanstående har jag hämtat ur en understreckare i Svenska Dagbladet den 5 juli i år, skriven av Ruth Lötmarker. Där tipsar hon också om Montebourgs senaste bok, *Antimanuel de politique*, där han utvecklar detta spännande tema och även bjuder på olika konkreta förslag till hur "det nya Frankrike" kan skapas. Det låter som om boken verkligen är värd en svensk översättning.

MELES ZENAWIS DÖD OCH DE FÄNGSLADE SVENSKA JOURNALISTERNA AV GUNNAR STENSSON

Etiopiens Meles Zenawi var en av de diktatorer som genom opportunistisk och fingerfärdighet kommit i åtnjutande av politiskt och ekonomiskt stöd från Väst. Så här beskriver Carl Bildt honom på twitter: "Afrika har förlorat en stark och viktig ledare i Meles Zenawi. Vi vill alla hjälpa Etiopien att möta sina framtida utmaningar."

Uttalandet måste ses i perspektivet att de svenska journalister Johan Persson och Martin Schibbye sitter i etiopiskt fängelse och hoppas på nåd efter att ha dömts för terrorism på grund av att sina försök att avslöja regimens övergrepp i samband med oljeprospektering i Ogaden. Genom sitt nära förhållande till Lundin Oil är Carl Bildt på många sätt djupt inblandad i den situation som uppstått genom Meles Zenawis död.

För att förstå framtidsutsikterna i Etiopien är det nödvändigt att se landet och dess bortgångne diktator Meles Zenawi ur ett bredare historiskt perspektiv. Det moderna Etiopien är ett imperium som grundades under 1800-talet genom att Abessiniens kejsare lade under sig nya stora landområden som Oromo- och Ogaden-provinserna. Alla imperier som härskar över stora minoriteter har problem.

I Etiopien tillspetsas problemen genom rivalitet mellan de etiopiska makteliterna. Meles Zenawi kommer från den östliga provinsen Tigray, medan överste Mengistu liksom Haile Selassie representerade Shewa-provinsen i centrala Etiopien.

Kejsar Haile Selassie avsattes under en hungerkatastrof 1974 och ersattes av ett militärråd, ur vars led diktatorn Mengistu framträdde. Han införde en brutal form av kommunism genom att bland annat nationalisera all jord och erhöll massivt ekonomiskt och militärt stöd från Sovjetunionen.

Eritrea hade som tidigare italiensk koloni en särställning. FN tillerkände landet nationell suveränitet efter andra världskriget, men Etiopiens vägran att acceptera oberoendet ledde till det långa befrielsekriget som slutade med eritreansk seger 1991.

Samtidigt hade missnöjet i Tigray ökat. Dess befolkning delade språk och kultur med de kristna eritreanerna i EPLFs ledning. Ledare som Meles Zenawi organiserade TPLF, Tigrays befrielsefront efter eritreanskt mönster. Eritreanerna bistod med vapen och militär träning.

Inför EPLFs och TPLFs gemensamma slutoffensiv i maj 1991 leddes de båda rörelserna av respektive Issayas Afewerki och Meles Zenawi. De två ledarna var avlägset släkt, talade samma språk och var bittra konkurrenter. Asmara och Addis Abeba befriades ungefär samtidigt. Etiopiens tidigare diktator överste Mengistu flydde till Zimbabwe.

Förutsättningarna för samexistens mellan Etiopien och Eritrea borde ha varit goda, men i stället växte de politiska och ekonomiska motsättningarna. Gränsdragningen mellan länderna var omstridd.

För Meles Zenawi gällde det att vinna politisk legitimitet i Etiopien. Ett sätt att göra det var att föra en hård linje i förhållande till Eritrea.

I Eritrea pågick en process för att skapa en demokratisk flerpartidemokrati. Mycket tyder på att Isayas Afewerki systematiskt verkade för att bromsa processen och tillvälla sig så mycket makt som möjligt.

I maj 1998 bombade etiopiskt stridsflyg Asmaras flygplats. Inom några timmar svarade Eritrea med att bomba en gränsstad i Tigray. I det tvååriga krig som följde beräknas 70 000 människoliv ha offrats.

Genom FN förmedlades ett stillestånd. En gränskommission inrättades för att lösa konflikterna kring gränsdragningen mellan de båda länderna. Kommissionens experter tilldömde Eritrea den omstridda staden Badme, men Etiopien accepterade aldrig FN-beslutet. Trupperna på båda sidor gränsen blev kvar.

Den militära och politiska konflikten utnyttjades av Eritreas president Isayas Afewerki. Några dagar efter attentatet mot World Trade Center 2001 slog han till och arresterade sina politiska rivaler. Flera av dem var ledare som under årtionden deltagit i befrielsekampen. Han meddelade president Bush att han ställde upp på USAs sida i kampen mot terror.

Vid samma tillfälle arresterades den svenske journalisten Dawit Isaak. Svenska medier inledde en kampanj för hans frigivande, men den har hittills inte lett till något resultat och tycks nu vara på väg att ebba ut.

Meles Zenawi befäste sin makt i Etiopien och vann internationellt erkännande, trots återkommande kritik för brott mot de mänskliga rättigheterna. Han gjorde Etiopien till samarbetspartner med USA. De amerikanska drönare som då och då skickas till Somalia eller Jemen har säkra baser i Etiopien. Han drar största tänkbara nytta av att Addis Abeba är säte för OAU och ett traditionellt centrum för afrikansk politik. Hans kontakter med makthavare både i Khartoum och Juba har gett honom möjlighet att medla i konflikten i Sudan.

Samtidigt samarbetade Isaias Afewerki med somaliska islamister enligt principen din fiendes fiende är din vän. Han stödde Somalia i samband med den etiopiska invasionen i Somalia som 2006 bidrog till att krossa den positiva utveckling som de islamiska domstolarna lyckats skapa.

Den etiopiska ekonomin tillväxte snabbt, men blev alltmer beroende av omvärlden.

Meles Zenawis mål var att göra Etiopien till en stormakt med regional hegemoni. Han brukade ofta citera Stalin: "När du har slagit fast målet är alla medel tillåtna."

Det svenska perspektivet domineras av den svenske journalisten Dawit Isaacs fångenskap i Eritrea och Johan Perssons och Anders Schibbys i Etiopien.

I båda fallen har så kallad tyst diplomati blandats med omfattande mediala kampanjer. Den nye etiopiske premiärministern Hailemariam Desalegnns främsta kvalifikationer ur svensk synpunkt tycks vara att han flera gånger samtalat med ambassadör Jens Odlander om benådning av de båda svenska journalisterna och att han i somras besökte Finland.

Efter Meles Zenawis död väntar världen på reaktionen i Etiopien. Sedan 1991 domineras landets regering av den tigrayanska minoriteten.

Meles Zenawi kontrollerade med hårda metoder oppositionen. Fängelserna är fulla med politiska motståndare och Zenawis anhängare dominerar parlamentet.

I Ogaden liksom i Oromo fortsätter den väpnade kampen. Stora delar av befolkningen i såväl Somalia som Ogaden betraktar Etiopien som en fiendnation.

Isayas Afewerki i Eritrea kan förväntas göra ett nytt utspel i gränskonflikten om Badme. Han kan också tänkas öka samarbetet med motståndsrörelserna i Ogaden och Oromo.

”INNAN FLODEN TAR OSS” – LÄSVÄRT OM SVENSKT BISTÅND OCH BANGLADESH AV BERTIL EGERÖ

”Jag ger det fem år, om fem år har han [hon] lyckats lägga ner SwedeAid [Sida] och dragit in biståndet.”

Helena Thorfinn har utnyttjat sina tre år på svenska ambassaden i Dhaka väl. Hennes bok, *Innan floden tar oss*, utgiven i år, är bräddfyllt med exempel på hur svenskt bistånd förvanskats under senare år. Jag läser den som en bitande kritik av Reinfeldt-regeringens politik kring svenskt bistånd, sedan 2006 genomförd med hårda nypor av revisor-ekonomen och biståndsministern Gunilla Carlsson.

Carlsson har nu under sex år i stort sett ostört rivit ner det mesta av vad som varit bra i svenskt bistånd; utan att ha lagt fram några hållbara nya perspektiv på vad slags utrikespolitik som ska påverka de ohyggliga skillnaderna mellan en allt större välnärd global medelklass och miljonerna djupt fattiga i fattiga länder.

Bangladesh är ett ”omöjligt” land: långt över 100 miljoner fattiga i ett bördigt men ofta översvämmat deltaland, stort som en tredjedel av Sverige. Trots att biståndsfolket är koncentrerat till ett slags Dhakas Östermalm tvingas de även där ständigt frotera sig mot gatans absolut fattiga samtidigt som de lever ett lyxliv långt från den svenska vardagens realiteter. Sådana villkor är en bra grogrund för rasism.

Ambassadören, som genom statligt sparnit numera är chef för biståndet, kan i diplomatins värld inte reagera mot den avancerade korrupktion med biståndsmedel som måste ligga bakom ministrars och andra höga chefers flotta leverne. Samtidigt kan han/hon ha svårt att bortse från direktiven från UD, oavsett vad de kan betyda för biståndssamarbetet i Bangladesh.

Gunilla Carlssons (minister-)styre verkar ledas av mycket enkla principer: kortsiktigt mätbara resultat, nolltolerans mot korrupktion. Inte mot hur medel försvinner högt uppe i mottagarlandets statsapparat, inte heller mot hur medlen används av den svenska institution,

Swedfund, som ska stimulera svenskt näringsliv att delta i fattigdomsbekämpningen. Nej, i första hand gentemot de organisationer och verksamheter som förekommer utanför den statliga sfären.

Thorfinns beskrivning av de villkor en framgångsrik NGO i Bangladesh måste kunna hantera verkar hämtade bland annat ur lundensiska sociologers noggranna detaljstudier: förbättras kvinnornas möjligheter att delta i samhällslivet känner sig muslimska ledare och andra konservativa

grupper hotade. Att sprida rykten om korruption är ett bara ett av deras vapen, men i dagens Sverige kan det fungera utmärkt: Sida/UD skickar ut Ernst & Young, vars revisorer nagelfar detaljer i bokföringen och sväljer de falska vittnesbörd och andra beten som läggs i deras väg. Några översiktliga perspektiv är de inte intresserade av. Med deras rapporter och Carlssons direktiv kan stöd dras in helt utan någon analys av konsekvenserna i bredare mening.

Thorfinn är både en feminist och en motståndare till fattigdomsbekämpning genom näringslivet. I båda fallen driver hon sina teser hårt, kanske lite väl enkelspårigt. En riktigt bufflig dansk får representera profitens länkar till biståndet – med stöd av biståndet driver han klädfabriker med avancerad utsugning av den kvinnliga arbetskraften och katastrofala resultat. I en parallell historia lyckas några unga kvinnor hotade av giftermål att rymma hemifrån, etablera sig på marknaden i Dhaka och göra pengar som mellanhänder. Biståndsfolket möter båda sidorna, påverkas, radikaliseras.

Jag har under flera år regelbundet besökt Bangladesh. Thorfinns nästan övertydliga skildring av biståndssvenskarnas snäva liv känns helt autentisk. Livet centreras kring den s.k. Nordiska klubben, som ska skyddas från allt som har med Bangladesh att göra och där tennis och enkla sociala lekar får stor betydelse. Alla från Väst accepteras utan frågor, affärsmän lika väl som konsulter och biståndare. 'För svenskhetens bevarande' kunde vara dess devis om nu klubben inte faktiskt var öppen även för danskar och norrmän.

Hårt drabbar bokens kritik både politiker och tjänstemän i biståndets Sverige av idag. Den borde kunna vara ett vapen för dem som vill motverka urartningen under Reinfeldt och Carlsson. Ändå verkar Sidafolket märkligt tyst om dess budskap – har den alls lästs? Jag har hört sägas att Thorfinn inte var väl sedd av alla på svenska ambassaden i Dhaka. Kan det bero på hennes ovilja att acceptera den föreliggande verkligheten? I boken utmålas ambassadören som en oansvarig språknörd och den administrativa chefen som en maktmänniska och rasist på ett sätt som mera stör än lyfter storn.

Att Helena Thorfinn är ute för att förändra det som idag går under namnet biståndssamarbete är helt klart. Hennes problematisering av biståndsministrarnas främsta hatobjekt, 'korruption', är ett bra steg i den riktningen. Jag ser fram mot att få höra de överlevare inom Sida som vill försvara biståndet mot Carlssons attacker lyfta fram och debattera Thorfinns bok. Den bör vara ett användbart medel i den kampen.

Bertil Egerö, utvecklingsforskare, tidigare konsult åt Sida, FN mfl.